

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на пів рік . . . 20 кор
на пів року . . . 10 кор
на чверть року . . . 5 кор
на місяць . . . 170 кор

За границею.

на пів рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАНИ

«Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш; а не возьмеш мидости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що для крім неділь і руских свят о 5^{1/2} год. поволудни.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. л. п. Домбровського (Хорунжого). Експедиція місцева в Аргентині Соколовського в пасажи Гансманна.

Русланскі авертася лише на попередні виставки. — Рекламані пропечатані вільні від порти. — Оголошенія звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Підслани» 40 с. від стрічки. Подяки і приятні донесеня по 30 с. від стрічки.

Новітні польські педагогі про руску мову і літературу.

(Конець).

А тепер застановім ся над тим, чи правду сказав проф. Піні, що з культурного огляду наука рускої мови не дасть польській молодіжи нічого, бо він очевидно думає, що або рускої літератури зовсім нема, або коли й є, то она не має ніякої вартости.

Не будемо тут розводити ся над старинним і середним періодом рускої літератури, в котрім і Поляк може найти багато цінного, а коли хоче основно знати свою минувшину, зрозуміти розвиток своєї мови й літератури, то не може перейти до днешнього порядку над руским письменством. Згадаймо лише мимоходом рускі літописи, особливо Галицько-волинську, з котрої повною пригорістю черпав Длугош, або Слово о полку Ігоря, котре Міцкевич називає в своїх викладах про славянську літературу найзнаменитшим памятником літературним.

Але чи може Поляк основно зрозуміти, оцінити та пояснити твори такого Мальчевського, Гоциньського, Богдана Залеского і цілої т. зв. української школи, не пізнавши добре України, котру Міцкевич називає «stolica poezji lirycznej», де поезія, як каже Залеский, «rozesłana na kwiecistym roli kobiercu», коли не буде ему знана та

«Чорна ріля заорана
І кулями засіяна,
Білим тілом зволочена
І кровію сполочена».

наколи не ознакомять ся із сею поезією, що яко

«Журба-туга на тім полі
Зійшла для рускої землі».

Але може п. Піньому в єго висококультурних поглядах здає ся, що руска народна поезія є чимсь зовсім мало важним, недорослим до естетики. Отже тут мусимо п. Піньому навести свідощтва зовсім безсторонних а притім компетентних знавців рускої народної поезії, які очевидно ему не знані. Незвичайною красою і петичною стійністю творів рускої словесности народної одушевляли ся не лише наші етнографи і учені, але і чужоземці, як Англичанин Ральстон, французкий історик Рамбо, а всесторонній німецький філолог проф. Рудольф Вестфаль в розвідці про руску народну поезію (1879 р.) справді очарований єї красою і пише ось що: «Незвичайно громадна більшість руских народних пісень представляє таку багату невичерпану скарбону справдешної віжної поезії, чисто-петичного світогляду, прибраного у високопетичну форму, що літературна естетика, прийнявши раз руску народну пісню в круг своїх порівнюючих дослідів, неперечно назначить їй безуслівно перше місце між народними піснями всіх народів світа. Німецька народна пісня виявляє нам багато прегарного, сердешного і глибоко від-

чуваного, але як руска течія сеї пісні в порівнянню з широким потоком рускої народної лірики, котра не менше німецької поражає наші почування, але за те далеко перевищає її своїм незрівнаним викінченем форми. Чи ж руска народна лірика не втворила собі власного означеного канону петичної реторики, який в результаті доводить нас до тих тропів і фігур, котрі виробила собі і скусна петика і реторика Греків? Ледви чи можна найти в каноні, уложенім грецькими реторами на основі їх петичної і реторичної літератури хоч одну фігуру, для котрої не моглиб ми подати численних прикладів з руских народних пісень. В сїм бачимо ясный доказ високого петичного дарованя укр.-русского народу. Сей нарід, очевидно, із самого початку свого ествования в усіх своїх станах виріс посеред магїчного очарованя народними піснями».

А такий сам суд висловив Фридрих Боденштедт (в наведеній уже раз Die poetische Ukraine z 1845 p.), отже в часі коли ще розмірно так мало зібрано було і розсліджено укр.-рускої народної поезії. „In keinem Lande, пише він на стор. 16., hat der Baum der Volkspoesie so herrliche Früchte getragen, nirge ls hat sich der Geist des Volkes so lebendig und zwar in seinen Liedern ausgeprägt, als bei den Kleinarussen. — Man muss in der That annehmen, dass ein Volk, welches solche Lieder singen und Geschmack daran finden konnte, auf keiner ganz niedrigen Stufe der Bildung gestanden haben kann... і тимто не без причини пок. архикнязь Рудольф підчас побуту свого у Львові в 1887 р. висловив ся, що Русини є «ein altes Culturvolk».

Не перечимо твердженю д-ра Пінього, що німецька і французка література розкривають ученикам новий світ ідеї і мисли, але можемо рішучо заявити ему, не знає новішої, народної літератури укр.-рускої, коли міг так висловити ся, що она не дасть в тім згляді польській молодіжці нічого! А так само не можемо згодити ся, із д-ром Ярецким, котрий висловив гадку, що радше належало б завести науку московщини. Отже годить ся тут зазначити, що всемосковські загорільці ще не так то давно відзивали ся з подібним легковаженем українсько-рускої мови і літератури, в нині поважні московські учені як Петров, Пивін пишуть уже історію українсько-русского письменства, а геніальний повістар московский Тургенєв перекладає українські оповіданя Марка Вовчка. Се отже найпевнішим стає доказом, що народні оповіданя Марка Вовчка є вкладом в культуру загально-людску, а стверджує се і та обставина, що єї оповіданя діждали ся перекладів також на польску, сербску, чеську і на німецьку мову, хоч ті літератури зовсім не убогі на подібні твори.

Певно, що українсько руска література не може повелічати ся таким багатим розвитком, як англійська, французка, німецька, ані навіть таким як московська і польська (се іменно і вельми цікаво було б для По-

ляків пізнати причини, які спинали і спинають ще й нині її розвиток), алеж без чванливости можемо сказати, що є в українсько-рускій літературі чимало таких письменників і таких творів, котрі моглиб бути окрасою не лише кожної славянської, але взагалі європейської літератури. Мимоходом вкажемо н. пр. на Кулішеву ідилію Орися, котра між иншими діждала ся також дворазового перекладу на німецьку мову, не кажучи вже про єго Чорну Раду.

А вжеж певно д-рови Піньому, котрий кинув кількома словами згідний суд про Шевченка, не тільки не знані єго твори в оригіналі, але імовірно навіть в польським перекладі, коли міг висловити такий суд про сего генія. Колиб др. Піні був прочитав хочби Наймицьку та Гайдамаки в перекладі Леонарда Совінського, не повторив би був певно того суду, котрий зачерпнув мабуть з Dziennik-a polsk-ого або «Галічаніна». Покличемось тут на великого знавця не лише укр.-русского письменства, але й західно-європейских літератур П. Куліша, котрий н. пр. про Наймицьку висловив такий суд (Записки о Южной Руси т. II ст. 147) «Живонись природи і звичаїв українських доведена тут до задивляючої точности а разом з тим свободи, в котрій артизм замінний лише для вправного ока. Наївне і трогаче положеню автоом в основу поеми і в тім згляді я не знаю нічого доскональшого ні в одній європейській літературі».

А попри сей суд давного приятеля і земляка Шевченкового наведемо слова Поляка Павліна Сьвенціцького (Вік XIX в діях літератури української, Львів 1871 стор. 13), котрий певно любив горячо все, що польське, але також знав основно і цінив належно вартні твори укр.-русского письменства. Ось що каже він: «Байрона розуміє два мільони Англичан, Гетого мільон Німців Словацкого пів мільона Поляків, — Шевченка слухає, піймає, із їм співає — пятайцять мільонів...») Тим він і великий, тим і вищий понад всіх поетів!»

А що пок. Сьвенціцький не пересадив тут в своїм осуді, потверджує се знаменитий історик всесвітних літератур Йоганнес Шерр, котрий про Шевченка сказав: «Volksdichter, den ich überhaupt kenne!»

Отсих кілька натяків може вистарчить, щоби виказати повну безосновність висказів д-ра Ярецкого, Пінього і ин. Колиб они забрали ся до основного вивчення не лише читаня і писаня, але укр.-рускої мови й літератури, то запевнилиб ся, що і для себе найдуть багато духовної поживи, багато нових ідеї і мислей, які тепер ледви часом і то лише нишком проколюють ся в польській літературі, тоді і свою рідну мову і літературу зуміють належно зрозуміти і оцінити. Засліплене і загорілість, се зовсім що иншого як патріотизм, засліплене і загорілість можна вибачити днешнім ученикам і то лише пересічним галицьким, а вже зовсім не лицює се поважним педагогам і своїми промовами не принесли они

*) Тоді звичайно подавано число всіх Русинів-Українців на 15 мільонів.

слави і поваги Towarzystw-u nauczycieli szkół wyższych. Кінчимо словами Шевченка:

»Учіте ся — — —
Думайте, читайте,
І чужому научайтесь
Й свого не цурайтесь«.

Образки з галицько-руського шкільництва.

(Епізоди з промови пос. о. Богачевського з дня 22. жовтня с. р. при шкільній дебаті в галицькій соймі).

Учительські семінарії.

Мишу ще сказати кілька слів про учительські семінарії. Що тих семінарій є взагалі за мало в краю, того і згадувати не треба. На Шлезку випадає одна семінарія на 226.807 людности, в Моравії на 348.243, в Чехах на 351.038, а в Галичині на 522.500. На то вказували ми тут вже нераз, та заради на то не бачимо. Правда, в останнім році повстала одна польська семінарія учительська в Бродях; одну семінарію польську дозволило міністерство отворити Клярискам в Старім Санчі; також отворено одну женьську семінарію учительську руску у Львові; однакж всі они суть заслугою приватної ініціативи. Тимчасом заложена учительської семінарії домагає ся громада Бучач, також можна надіятися заложена польської семінарії в Бялій. За те не можна дочекати ся виконання соймової ухвали зперед чотирох літ що до заложена вже не рускої, але руско-польської женьської семінарії в Коломиї. З причини того браку учительських семінарій маємо аж 1013 учительських сил без кваліфікації; з причини того браку панує по семінаріях і дальше так званий *numerus clausus*; з причини того браку панує і та аномалія, що багато учеників, як от в Заліцках, здає іспит вступний, але до семінарії їх не прийнято. Також є учит. семінарії, що не мають взірцевих шкіл вправ і мусять послугувати ся місцевими школами народними. Що комусь дуже на тім залежить, щоби руских учителів з учит. семінарій виходило щораз менше, доводять отей числа: До вступного іспиту на I рік учительської семінарії в Тернополи подало ся з початком сего шкільного року 117 учеників, а то 53 Русинів, 57 Поляків, а 7 Жидів. З того прийнято 21 Русинів, 43 Поляків і 4 Жидів. І не можна сказати, щоби Русини були слабо приготівані, бо упадає Русин Бакальчук з укінченою III. класою виділовою, а переходить Поляк Сочинський з III. класою народною. До учительської семінарії в Станиславові подало ся сего року на курс приготівляючий 70 Русинів а 70 Поляків; з того прийнято Русинів 7, а Поляків 58. В мужеській учительській семінарії у Львові зголосило ся до прийняття 118 учеників, а то 60 Поляків, 56 Русинів, а 2 Жиди; з того прийнято 44 Поляків, 16 Русинів, а 2 Жидів. В женьській учительській семінарії на трицять кілька кандидаток Русинок прийнято всего тільки 9. Така сама масакра рускої народности, так при кінці минулого шкільного року як і на початку сего, була в Самборі. Отже то не є припадок, бо всі ученики Русини і Поляки ходять до одних і тих самих шкіл; тут очевидно є система!... Така сама несправедливість зазначає ся і при прийнятю до інтернатів, заложених при учительських семінаріях. Приміром в Заліцках в семінарії є Русинів 130, Поляків 70; але до інтернату прийнято 40 Поляків, а 20 Русинів.

Але може учителів Русинів є й так за багато, так що така остра клясифікація може що найбільше зрівнати число Русинів з Поляками? Колиж бо річ має ся противно. Після спису з року 1900 було у нас всіх учителів 4.124, з того Русинів 1.316, Поляків 2.773, інших 35. Всіх учительок було в тім році 4.010; з того Русинок 387, Польок 3.524, інших 99. Разом учителів і учительок 8.134, з того руских 1803, польських 6.197, інших 134. В процентах є сил учительських руских 22.16 процент, польських 76.19 прц, інших 1.65 прц, хотия людности рускої після конскрипції є 42.43 прц., а польської 45.82 прц. Колиж тепер в додатку зачала ся в учит. семінаріях ще система викорінюваня Русинів, то годить ся запитати: де та система хо-

че опинити ся і на який процент учительських сил хоче она нас зредуковати?

Не менше важною річю є виданє підручників для учит. семінарій. Бож через брак підручників терплять професори, котрі і так мають середно по 25 годин на тиждень; терплять ученики, котрі мусять все в школі записувати собі, а дома відчитувати; терпить і загальний стан науки, котрий при добрих підручниках скорше постунав би наперед. Добрі підручники облекшили би також науку на приготівляючим курсі; бо так як тепер є, приготівляючий курс мусять зуживати час на вирівнанє відомостей у різнородних учеників, котрі до семінарії приходять одні з 2-ої гімназійної, інші з укінченою школою виділовою, а ще інші з так званою школою шестикласовою. Крім шкільних підручників повнієн в бібліотеках шкільних знаходити ся засіб відповідних для учителя книжок, тільки не таких, як книжка п. в. „Z szanej przędzy“ Яна Сьверка, де Русинам цілком невинно дістає ся кілька штовханців в плечі. У виводи і пляни реформ не вдаю ся, полишаючи се людям більше фаховим і в тім знаню чинним. Думаю також, що пожадано було би в тій цілі скликанє відповідної анкети, бо оден чоловік, хотия би як фаховий, міг би уложити плян завадто односторонно і справу ще погіршити.

(Конець буде).

З буковинського сойму.

Теперішня більшість соймова, вийшовша з лона «Вільнодумного Союзу», який знов повстав за почином руских політиків, прийняла ся серіозно до діла задля переведеня заповіджених реформ. Після заключеного компромісу з консервативною меншістю, вся вага реформаторської акції сконцентрувала ся на передостатнім засіданю сойму, з якого отсе подаємо справозданє після «Буковини».

Засіданє з д. 4. падолиста було не лиш найдовше з цілої сесії, бо трвало від год. 5. понолудни аж до пів до третої по півночі, але також і найважнійше, бо полагоджено на нїм так важні справи, як виборчу реформу, зміненю устав громадский і знесеню обшари двірські. Се дві реформи, які через одну ніч справді значучо відмінили дотеперішній устрій Буковини, коли зважити, що нічо не мож перевести нагло і в рамках, які являють ся ідеалом, коли зважити, що до переведеня виборчої реформи треба було конче згоди дідичів. А тут нечаяно виринула несподівана опозиція із боку послів палати торговельної і деяких послів міських, які уважали, хоч несправедливо, що виборча реформа кривдить міста.

По прочитаню інтерпеляцій, між якими находит ся інтерпеляція пос. Василька в справі державних причинків на кіцманецку гімназію та Тод. Левицького і Бубурудзана в справі гр. прав. релігійного фонду (12 аркушів письма!) мотивував пос. Калитовский своє внесенє що до заснованя іспитала в Заставні. Відтак прийшла на порядок денний справа виборчої реформи, (реф. Авр. Ончул), над якою розвинула ся горяча дебата, в якій брали уділ contra пос. др. Штравхер, Лянгенган і др. Вайденфельд а про др. Відман, Ляндвер, Малик, який прецизував становище руского клубу, що голосує за сею реформою, хоч вона не вповні вдоволює руских послів — передовсім яко заступників сільських громад, а вкінци пос. Василько, збиваючи закиди противників а також заяву пос. д-ра Волчинського, яку він зложив іменем консервативів, що після пакту будуть голосувати за реформою, однак в дебаті не возьмуть уділу, бо справу за швидко полагоджує ся. До сеї точки промовив краєв. през. др. Бляйльбен, витаючи радо ухвалюваний проєкт, бо він 1) дає виборчі права верствам краю, які доси єго не мали (IV курія), 2) заклочує дуже важні рекламацийні постанови а 3) вводить тайне (писемне) і безпосереднє голосованє. При голосованю проєкт конституційної комісії зладжений після угоди з консервативною меншістю, в другім і третім читаню 24 голосами проти 4 (?) висше названих; 2 послі неprisутні. Ухвалу привитано оплесками і — неприхильними окликами кількох соціял-демократів, що були на галерії.

По кільканайцяти мінутівій перерві приступлено до зміни громадского уставу і знесеня двірських обшарів (реф. др. Ончул). В сій справі прийшло також до горячих перепалок між пос. Васильком а пос. Штравхером, який хотів перевести таку поправку, аби в складі ради громад. запевнити раз на все вплив жидівским богачикам. Поправки викинено і закон в першім, другім і третім читаню ухвалено.

З черги приступлено до третої переважної справи то є краєвого бюджету, яка була й цілюю цілої сесії. По референті бюджетовім др. Ончулі, який подав условлений ще давню дідичівскою господаркою предлімар на р. 1905, др. Волчинський заявляє іменем консервативів, що голосувати буде проти бюджету, бо не годить ся на затаганє позички. Проти него виступив др. Штравхер, виказуючи, що саме дідичі довели до такого бюджету, а відтак незвичайно остро виступає проти фіскальної шруби і податкових властей. Др. Вайденфельд буде голосувати contra, бо не бачить зміни системи. Відтак промовляв пос. Малик, виказуючи недостатки у веденю книг ґрунтових і кладучи відповідні резолюції. Вже під опівніч забрав слово пос. Єр. Пігуляк виказуючи у довгій промові ще раз ворожнечу прав. консисторії до вірних а передовсім до Русинів, чому винуватий сам митрополит, якого не потребують обі краєві нації (пос. Ончул: *stimme zu!*) По др. Волчинським, який полемізував з д-ром Штравхером, виступив з доволі недолужною обороною митрополита конс. сов. Калінеску а відтак о. арх. Бежан, який лише потвердив ставлені закиди а при «помочи» посла Василька зійшов з абсурдів. Та головну бесіду виголосив в бюджетовій дебаті пос. Ник. Василько, обговорюючи усі важнійші питання буковинської політики і становище Русинів до інших націй в краю і до Вд. Союзу. А відтак відносили у фінансовій дирекції і гр.-прав. фондї і консисторії. По резиме д-ра Ончула бюджет і всі поставлені резолюції ухвалено. Полагоджено також і всі дрібнійші справи, що стояли на деннім порядку. Згадатиб ще, що цілій бюджетовій дебаті проводив віцем. др. Смаль-Стоцький.

Слідуюче а заравом останнє засіданє в сеї сесії в понеділок о 10. год. рано.

Кроваві розрухи в Інсбруці.

Чотири дні тревали несупокої в Інсбруці, прибираючи цілу немов якої револьти. О стілько хіба не були они револьтою, що не приходило до стички з війском, ані з поліцією. А не приходило тому, що на представленє бурмістра і впливових осіб міста у намісника, війська не вислоано вже більше против демонструючої товпи, а міска поліція, стояча під розказами бурмістра і віцебурмістра, найгорячіших всенімецьких агітаторів, приглядала ся безчинно розрухам, даючи їм безкарно руйнувати дома, зривати вивіски та побивати кожного Італійця, де тільки єго зочено.

Крім будинку італійского університету знищено ще урядженя в двох готелях, належачих до Італійців, повибивано вікна, а рами вікон виривано з муру. Інсбруцкі німецькі дневники, мимо суперечних фактів, звалоють всю вину на Італійців і огнистими статями замість успокоювати підбурюють ще завзято товпи. Тільки дні консервативні *Tiroler Stimmen* зважили ся виступити против сего варварского нападу, а за те товпа хотіла здемолювати редакцію і тільки сильна асистенція поліції і жандармерії з найженями багнетами змогла охоронити єї від того. В місті ніхто з Італійців не певний житя, а навіть італійским перекупцям наказано уступити з занимих ними місць.

Се інсбруцке заворушенє поставило правительство в дуже немиле положенє. Перед демонстраціями товпи правительство не може уступити, бо се тільки роззухвалило би Німців і підорвало повагу правительства, а тимчасом справу усуненя італійского університету з Інсбруку Німці роблять всенімецькою національною квестією не тільки в Інсбруці і німецькім Тиролю, але і в інших німецьких провінціях. Конференція, яку відбув віцебурмістр Інсбрука і посол до державної ради др. Ерлер у др. Кербера, була дуже жива, а місцями і бурлива, так що мін

Гартль і Дершата мусіли посередничати однак зовсім безуспішно. Др. Кербер вправді заявив що установлення італійського університету в Інсбруці має провізоричну ціну, а пізніше буде полагожене законодавчо, при чім правительство запропонує на місце оснoваня Роведеро, однак опер ся рішучо жаданю др. Ерлера, щоби відкликати намісника і засистувати італійській факультет. Сей вислід конференції викликав в людів німецьких сторонництві, яко від него зробило зависимим своє поступованє, велике вражінє; порішено вести безглядну обструкцію в парламенті.

Япаньско-російска війна.

Десятий місяць війни.

Очевидно, можна висказати тільки припущенє, опираючись на деяких даних і загальній ситуації що до дальшого ходу борби тепер, коли вже зима за плечима, а наступає вже десятий місяць завзятої війни. До послідної хвилі, як се доказують голоси токійської преси, Япанці не вірили у виїзд балтійської фльоти. Тому то і звільнивши в атаках на Порт-Артур, они звернули цілу свою форсу против манджурської армії. Але коли над рікою Шаго пересвідчили ся, що хотай відперли атак Росіян на Янтайські гори, то все таки їх сили за слабї, щоби виперти російську армію з укріплених позицій, а з другої сторони, коли побачили, що справді балтійська фльота двинула ся в дорогу на Далекий Схід — очевидячки Япанці змінили плян. Они укріплюють ся против російських позицій всіма способами новітньої техніки а рівночасно збільшують свої атаки на Порт-Артур. На довго перед приїздом балтійської фльоти Порт-Артур мусить впасти в япанські руки, щоби бльокуюча фльота мала ще час вистроїтись на привяте російської Армади! І рівночасно Япанці розповсюднують пересадні вісти про свої успіхи в облозі крїпости, про зраненє Стесселя в ногу, про спаленє чотирох кораблів і т. д., щоби тим способом спонукати Куропаткіна до офензивы задля відєчи Порт-Артурови. Тож загальна ситуація представляє ся так, що кожда з воюючих сторін в Манджурії є досить сильна до дефензивы, а жадна не має потрібної переваги до офензивы. Тому і дельше розложили ся обі сторони в укріплених таборах против себе, вдоволяючись поменшими, частинними атаками. Судільний круг порт-артурських крїпостей стоїть ще ненарушений, а Япанці понесли при послідних атаках більші чим коли страти, однак все сьвіжими силами поновляють свої атаки. Балтійська фльота вирушила нині з Тангеру в дальшу путь на Схід. При тім всім панує всюди напричуд лагідна і спокійна погода, яка тіл ко сприяти може застрягшій вoєнній акції.

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ. При зміні місяця просимо наших Вп. Передплатників о скорє відновленє передплати, зглядно о вирівнанє залегlostий та о присєднуванє нам нових передплатників.

НОВИНКИ.

— **Календар.** У вівторок: руско-кат. *Димитрія Великомура*; рим-кат. Севера, 4 Коронат. — В середу: руско-кат. Нестора муч.; рим-кат. Теодора. — В четвер: руско-кат. † Параскеви, Неонїлі; рим-кат. Андрея з Ав.

— **„Запорожець за Дунаєм“** відограний в суботу аматорским кружком „Львівського Бояна“, подав нагоду численно зібраній публиці подивляти красу української пісні і звучний голос та добру гру виступаючих аматорів, які без вїмку всі відповіли вимогам своїх ріль і бажаням публики. Жіночі ролі спочивали в досвіддних ручках п-ни М. Крушельницької і п-ни Бачинської, а мужєскі більші ролі виконали пп. М. Волошин, і Л. Лопатинський. Хор, в якого склад входили найліпші сили „Бояна“, заслужив також на признанє. Одушевлена публіка не щїдила живих оплесків виконавцям, а неменше оплескувала в другім актї коломийку в чотири пари, заступлені наймоторнійшими молодцями і найкраснішими тавєчницями. Суботнішнє представленє, на яким сая „Гвизди“ виявила ся за мала, є доказом, що подібні вистави устроювані частійше будуть мати поводженє.

— **III. Читальня „Просьвіти“ у Львові** на Личаківским передмісїю відбула вчера першї загальнї збори в салї готелю Делявса. Міщани Личакова явили ся на зборах вельми численно, з чоґо показує ся, як потреба було руского огнища на тім передмісїю. Збори отворив о. Яримович, парох церкви св. Петра і Павла, почім збори вибрали провідником нарад о. Яримовича, єго заступником акад. Івана Яримовича, а секретаром акад. Банаха. Опісля виступив відпоручник Головного Виділу „Просьвіти“ др. Загайкевич і в довгій промові представив потребу організації нашого міщаньства задля просьвіти, якої єму не дають польські школи, звивав до єдности і пояснив статут читальні. Більшу часть своєї промови бесїдник присьвятив начеркови нашой історичной минувшини від часів насильного загореня галицької Руси польским королем Казимиром Великим. Присутні з цікавостю вислухали промови і нагородили бесїдника різними оплесками. По вписі членів, яких приступило до нової читальні поперх 80, вибрано виділ, а потім промовляли делегати: п. Ігнат іменем Читальні „Просьвіти“ на Жовківским передмісїю, п. Герипович від такоїж читальні в середмісїю, п. Сіак відпоручник „Сокола“ і п-на Даниловичина іменем „Кружка україн. дівчат“ витаючи нове товариство і желяючи єму гарного розвитку. По промові п. Ів. Яримовича учасники зборів відсївали „Ще не вмерла Україна“, „Не пора“ і гимн Соколів і одушевлені розійшли ся.

— **Виділ фїлії Тов. „Просьвіта“ в Камінці** струм повідомляє отсим, що в суботу дня 19. падолиста с. р. відбудуть ся звичайні загальні збори фїлії Тов. „Просьвіта“. Того дня о 9. год. рано відправить ся богослужєнє за покійних членів „Просьвіти“ в церкві Рoждества Прч. Діви, а відтак о год. 10½ розпичнуть ся збори в салї руского „Сокола“ в каменици п. Панькова з отсим порядком денним: 1) Отворенє загальних зборів головою фїлії; 2) звіт фїліяльного виділу зі своє і діяльности за адміністраційний рік 1904; 3) вибір нового виділу; 4) внесенє і інтерпеляції членів. Між тим будуть виголошені просьвітно-популярні дуже хосєнні відчити, деклямації, та будуть виконані хоральні продукції (спів) камінецкого сокільського хору. З огляду на те, що на тих загальних зборах будуть обговорювати ся дуже важні просьвітно-економічні справи, просимо і звиваємо ВП. Членів безусловно на ті збори прабути і привести зі собою як найбільше число знакомих зі своєї місцевости, які ще не є членами „Просьвіти“, щоб скористали з нагоди та могли вписати ся в члєви того хосєнного товариства. Звивав ся також Хв. Виділу Читальнє, щоби безусловно вислали на згадані збори своїх відпоручників. Фїліяльний Виділ доложити усіх старань, щоби сегорічні загальні збори вишлїли під кождим зглядом величаво, та щоб ВП. Члєви винесли з них як найбільше духового хїсна! Тож надїємо ся, що зрозумієте велику важність таких загальних зборів і певно не відтягнете ся байдужно від участі в тому просьвітному святї, лиш охотно на него прибудете — очікуємо Вас і поздоровляємо сердечно! — За фїліяльний Виділ Тов. „Просьвіта“ в Камінці стр. — *М. Цегельський*, голова. о. *К. Бардин*, секретар.

— **Зачадайте пожарні сторожі!** В Грибовичах великих коло Львова вибух в суботу дня 5. с. м. о 10 год. в ночи пожар в хатї господаря Воцака коло школи. На аларм злетїли ся Соколи і в мить згасили огонь, який обияв цілу хату. Ратунок був так скорий і так успішний, що лиш дах згорів. Шкода була обезпечена. Нині, коли огонь вищїть цілі міста і села, а сторожі старі, „умундуровані“ і попірані всякими властями стають безрадні, а навіть забувають приряди пожарні і сикавки в огни, нині як високо треба постарити пожарні сторожі сокільські. Дивїть люди на працю Соколів, на їх пожерування і срдїть їх по ділах, а певно кожде село стане в ряді Соколів. — *„Очевидець“.*

— **На будову руско-народного театру у Львові** зібрано в жовтні с. р. 3.729-19 К. Загалом доси зібрано 117.482-19 К.

— **Пожарний „Сокол“ в Слободї золотій,** бережанського повіта, засновано на статутї львівського „Сокола“. Ц. к. намісництво затвердило вже статут.

— **З Черновець доносять нам:** Дня 30. жовтня відбули ся загальні збори тов-а українських студентів „Сїч“ в Чернівцях, на яких вибрано отсей виділ на зимовий шїврік 1904/1905: Весоловський Ярослав, студ. прав, голова; Галуцінський Іван, студ. фїл., заст. голови; Рудницький Лев, студ. фїл., бібліотекар; Гошовський Іван, студ. фїл., скарбник; Полєк Микола, студ. фїл., контролєр; Рожка Іван, студ. фїл., писар; Стратичук Імануїл, студ. прав, архївар; Голубович Іван Евгеній, студ. фїл., господар; заступниками виділових: Добрянський Лев, студ. фїл.; Вальнер Едвард, студ. фїл.; Костецкий Володимир, студ. фїл.; Филипович Іван, студ. прав.

— **Судова розправа** в справі мнмих розрухів на Гуцульщинї на весну с. р. відбудє ся за кількатижнів. Ожалованих, яким доручено вже акт обжалованя, має бутї 12, а між ними Юрій Солонийчук з Жабя і о. Попель з Довгополя.

— **Подяка з Перемишля.** На перебудову камениці для Інтернату учениць семинаристок під управою Сестер Василянко в Перемишля зволїли зложити Всечеснійшї і Високоповажанї Дoбродїї отсї жертви: 1) о. Лев Козаневич парох в Мистковичах і декан самбірський 100 К, 2) на руки Вп. адвокатовї Кормошевої: а) др. Михайло Кос ц. і к. лікар штабовий 50 К, б) той же від п. Гукевича 29-40 К, в) о. Василь Лициняк з Ярослава 5 К, г) п. Симеон Ручка зі Львова 2 К, 3) о. Михайло Куневич ц. і к. протосрей в пенсії 50 К, 4) сьвященик не желяючий назвати єго імени 50 К, 5) др. Орест Добрянський радник суду в Сяноці 30 К, 6) о. Филімон Подолінський парох в Лазях 100 К, 7) о. Михайло Вербицький парох в Воли Цеклинській 10 К, 8) сьвященик ольховецького деканата не желяючий оголошеня імени 20 К, 9) о. Іван Маларкевич парох в Дорожеві 40 К, 10) о. Омелян Менциньский парох в Маластові 10 К. — Всім тим великодушним Добродїям в імени убогих Сестер Василянко складаю сердечну подяку. — *О. Мирон Подолінський*, кустос камітули.

— **Дрібні вісти.** Винчанє п. Николая Захаряевича, директора рускої Каса задаткової в Радимі, з п-ною Марією Папи, відбуло ся дня 3. падолиста в парох. церкві в Старім Самборі. — Зїздукр. радикальної партії відбудє ся у Львові дня 20. с. м. — У Львові помер польський писатель Кароль Кораб Бжозовский, в 83. році житя. — Дирекция почт дозволила обмінятись службовими місцями почтовим асистентам Станиславови Янкубовському в Перемишля і Іванови Кмицикевичеві в Раві рускій. — З Відня довозить, що касаційний трибунал відкинув відклик о. Петровского з Красноселєць, якого золочівський суд засудив на місяць арешту за мнме підбурованє населєня з проповідницьї.

— **Переписка Адміністрації.** ВПр. о. Ів. Коц. в Тисєм. — Рахунки годять ся. — ВПр. о. Кар. Єр. у Відни. До кінця року с. є по день 13. н. ст. сїчня 1905 прийде нам ще 3 К 90 с. — ВПов. Дм. Жітк. в Бел. Тепер заплачено за вересень і жовтень 1904.

Наука, штука, література.

— **Ілюстровані переписні листки** з фотографічними знімками гімнастичних вправ печенїжинської „Сїчи“ видадо артист. фотографічне заведенє „Марїля“ в Коломиї. Картки представляють ся елегантно а зображені на тих ілюстраціях можуть служити яко взори до вправ Соколів і Сїчовиків. Серія зложена з 5-ох переписних листків коштує разом з почтовою пересилкою 66 с.

— **Еміль Феррієр. Дарвінізм.** Переклад із французького. Накладом Українсько-руської видавничої Спїлки у Львові, 1904. Стр. V + 144, 8°. Ціна брош. прим. 1 К 30 с, опрaвл. 1 К 70 с.

Телеграми

з дня 7. падолиста.

Берно мор. Моравські комітети виконні клубу Молодо- і Старочехів відбули засїданя, на яких порішено лишити тактику осудови послів. На засїданю Старочехів висловлено бажанє, аби для охорони народних інтересів утворено окремий клуб.

Париж. Міністер війни Андре, ударений в лице послом Сїветоном на онодїпшїм засїданю парламенту, мусїв положити ся до лїжка з причини горячки. Після французьких законів Сїетовни грозить вьзниця від 2 до 5 лїт.

Льондон. Властитель газети Daily Express, Піерсон, набув днєвники Standard і St. James Gazette. Через те англїйскі приклонники вільної торгoвлї втратили найбільше впливові свої органі.

Хабаровск. Ген. Ленєвич одержав приказ, вибрати ся сейчас до армії Куропаткіна.

З галицького сойму.

На суботнішнім вечірнім засїданю вела ся дальше дискусія над середними школами, а нос. Стапінський виступав між иншим против клерикалізму в школі, кв. Чарторийський жадав основної реформи гімназий, а вкінци прийато внесенє комісії разом з резолюцією єп. Пельчара, щоби гімназиям було вільно оснoвувати Маріянські содалїції.

З черги ухвалено внесенє комісії з ініціативи гр. Войтїха Дїдушицького про утравкїзм в галицьких гімназиях, се є про уповаженє міністерства, щоби на внесенє красвої ради шкіль-

ної до деяких гімназій завело обов'язкову науку рускої мови, а до руских польської. Пос. Олесницький застеріг ся іменем Русинів, щоби сего внесення не уважав за причину занехання основувати дальші рускі гімназії.

Відтак дискутовано над реорганізацією краввої ради шкільної, до якої між иншим додали репрезентанта жидівського віроісповідання. Іменем Русинів пос. Король мусів спротивити ся ухваленю сего закона, бо не узгляднює постулатів Русинів.

Вкінці ухвалено візвати правительство, щоби оснувало руску гімназію в Станиславові. Внесення прийнято великою більшістю, а против резолюції голосувало тільки кільканайцять завзятих русинодів, як Ценьскі, Борковскі, Кароль Дідушвицький, Гарапіх, Торосевич, Коритовскі і др.

На явнішнім засіданю по відповідях правительственного комісаря гр. Лося на кілька інтерпеляцій приступлено до дискусії над звітом комісії кравв. господарства що до кільцювання безрог. Промовляли пп. Ценьскі, Кремпя і Стапінський, почім прийнято внесення комісії.

Потім пос. Скалковскі предложив звіт бюджетової комісії про замкнене рахунків пропінційного фонду за 1903. рік і прелімінар того фонду на 1905. рік. В дискусії промовляв пос. Стапінський проти сего фонду. Засіданє триває дальше.

Надіслане.

Др. Мирон Вахнянин

лікар клініки львівського універс., б. лікар клініки проф. Лайдена в Берліні
ординує у внутрішних недугах від 3—5 попол.
ул. Академічна ч. 26. (мезанін).

ОКУЛІСТ

Др. ЯРОСЛАВ ГРУШКЕВИЧ

ординує
при ул. Личаківській ч. 19 А від 11—12 і від 4—5.

книгарни Ставропигійській можна дістати отсі праці видані проф. д-ром Ів. Копачом:

- Будучність гімназій. Ціна 1 К.
- Партійна політика і морал. Ц. 50 с.
- Родинне житє (під розвагу руским «соколикам і паннам»). Ц. 50 с.
- Соціалізм, етика і політика (під розвагу «старшим і молодшим»). Ц. 50 с.

Три перші праці владжені на основі творів професора берлінського університету д-ра Фрідріха Паульзена.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшний у Львові.

від 1. до 16. падолиста 1904.

- 1) Орхестра. 2) Реклямограф. 3) Juliette Aska, феноменальний акт на трапезі і кілках. 4) Larc Reels, ексцентрична музика. 5) Дружина Bogdanі, танці і сьміви. 6) The Askas, ком. ексцентрики. 7) Орхестра. 8) Палячки, сценічний твір зі сьмівами Вінк. Рапацкого (сина). 9) Сестри Petram, fantoche. 10) Garda дамська, під командою п-ні Willels. 11) Pierre Guillon, надавич. подиву гідна тресюра кіз. 12) Біоскоп Oesera.

Щоденно о 8. год. вечер представлено. В неділі і сьвята 2 представлення о 4. год. попол. о 8. год. вечером, Що п'ятниці High-Life представлено. Білети вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. З купленим білетом на фотелі, ложі і І-рядні крісла можна Іхати даром на представленє омнібусами Кольсеею, які ждуть коло Віденської кав'ярні.

Виконує найдешевше!

Всякі роботи ритівничі, печаткові і цизельовані. Власний виріб стампиль кавчукових і металевих, гравіроване на метали і дорогих камінях. Монограми, герби і гузики до упряжи і ліберії, шильди ритовані і ляті, таблиці з бляхи прасовані для сторожи і асекураційних товариств. Печаткові марки, знаки до випалення з заліза і шпунтові бляшки. Склад кавчукових друкарень „Perfect“ і ріжних фарб до стампиль.

Артист. заведене ритівничє

А. Зігмана, у Львові

14 ул. Сикстуска 14. 119(12-20)

Найновіший твір

Л. Лопатинського

ПАРАЦЯ

комедія в 3 актах зі сьпівами

(з побуту літників)

відзначає ся невичерпаним йовіальним гумором і жвавим діяльогом. Ся комедія збогачує знатно галерию тишів у наших народних штуках так з кругів селян, як і міщухів. Сьмішність ситуацій і характерів розміщена рівномірно між мужиків і панів, і тому ся комедія надає ся надзвичайно до вистав по читальнях, бо селянин не буде тут бачив себе як звичайно в комедії упослідженим недотепом, але противно має нагоду посьміяти ся трохи і з містових літників. Попри те все сей твір носить на собі знамя етичної і патріотичної сьвідомости.

— Ціна 2 кор. —

Набути можна у накладчика С. Горуна у Львові, пл. Домбровского ч. 1, і в книгарнях.

Александр Стефан — В. Щурат.

УЧЕБНИК французької мови

Часть I. Апробований для всіх середних жіньских шкіл.

Примірник оправлений в полотно 2 К 50 с. (на поchtову пересилку 15 с). Купити можна лиш в Рускім Інституті для дівчат в Перемишлі

„Тревоги автора і видавника“

(гумористична подія з натури)

О. Я. Кониського

можна набувати в Адміністрації «Руслана» та в обох руських книгарнях у Львові.

Ціна примірника на веліновім папері виносить всего 30 сот. (з поchtовою пересилкою 35 сот.)

За певну і добру льокацію

поручаємо:

- 4 1/2% листи гіпотечні
- 4% листи гіпотечні
- 5% листи гіпотечні преміовані
- 4% листи Товариства кредитового земского
- 4% і 4 1/2% листи Банку кравв. вого
- 4% позичку кравву
- 4% облїгації пропінційні і всьлякі ренті державні

Ті папери продаємо і купуємо по найточнійшій курсі деннім.

КОНТОРА ВИМІНИ

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ Гіпотечного

Читайте!

Читайте!

Повне виданє Творів ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

коштує лише 2 корони!

Товариство „Просьвіти“ бажаючи, щоби в кожній руській хаті находили ся Твори Тараса Шевченка, видає сими днями найдешевший збірник сих творів п. з. „ПОЕЗІЯ Т. ШЕВЧЕНКА“. Книжка, оправлена в полотно з золоченими витисками, може бути найгарнійшою окрасою руських хат. Папір веліновий, формат на взір європейських клясиків, сторін 698.

При замовленю 10 прим. даємо 10% опушту. Висилає ся тільки за надісланем 2 кор. 30 сот. на адресу: КАНЦЕЛЯРІЯ „ПРОСЬВІТИ“ у ЛЬВОВІ (Ринок ч. 10.).

ОБЕЗПЕЧАЙТЕ БУДИНКИ, ДВИЖИМОСТИ, ЗБІЖЄ І ПАШУ

против огневих шкід

в одинокім рускім Товаристві асекураційнім

„ДНІСТЕР“

ТОВАРИСТВО ДНІСТЕР опирає ся на взаїмности членів, то значить, звертає членам щорічну чисту надвижку. Звороти виносили за р. 1900, 1901 і 1902 суму 219.332 кор. т. є 8%.

ШКОДИ ліквідує ДНІСТЕР скоро при участі місцевих членів і делегатів. Від 1893 до 1903 виплатив ДНІСТЕР відшкодовань на суму 4.161.669 кор.

ФОНДИ ДНІСТРА з кінцем 1903 р. вносять 1.013.691 кор. і уміщені в пупілярних цінних паперах.

ПОЛІСИ ДНІСТРА приймає при позичках Банк краввий і каси ошадности.

АГЕНЦІЇ ДНІСТРА находять ся у всіх містах, місточках і многих селах і легко кождому обезпечити ся через агента; ДНІСТЕР уділяє агенції господарям, де еще на більший округ нема агенції. Агенти заробили вже 537.815 кор. провізії.

НА ЖИТЕ треба обезпечити ся через ДНІСТЕР в Товаристві кравківекім; власну провізию від таких обезпечень дає ДНІСТЕР на рускі добродійні ціли; тому на жите обезпечайте ся тільки через ДНІСТЕР.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ „ДНІСТЕР“

у Львові, ринок 10, в домі „Просьвіти“.

Кождий курець нехай домагає ся правдиво руских паперців:

Козак, Кобзар, Гуцул.

Цигаретові тутки:

Козак, Федькович.

Дістати можна всюди.